

Marcus, 5 år, bröt benet
men fick ingen behandling

Läkaren anmälld till social- styrelsen

Läkaren på vårdcentralen i Boxholm observerade aldrig femårige Marcus Grankvists brutna ben. Han skickades hem till Strålsnäs med bandage och en klapp på kinden.

Först tre dagar efteråt, när hans mamma sökte upp akutavdelningen vid Motala lasarett, upptäcktes benbrottet och två sprickor.

Nu anmäls den ansvarige läkaren, Jan Levander, till socialstyrelsen av chefläkaren i Motala. I anmälan

tas själva behandlingen upp, liksom sättet på vilket patienten bemöttes.

Jan Levander själv vill inte kommentera händelsen.

— Det är inget man pratar med tidningarna om, säger han kort.

Sidan 11

Foto: GÖRAN BILLESÖN

Marcus Grankvist kramar om mamma Marita Grankvist-Danielsson. Han vill inte gärna prata om den dagen i september när han fastnade med foten i ett cykelhjul och då läkaren på vårdcentralen i Boxholm aldrig upptäckte att benet var brutet

Femåring sändes hem med brutet ben

Boxholmsläkare anmäls

BOXHOLM (ÖC)

Femårige Marcus Grankvist i Strålsnäs kommer aldrig att glömma tisdagen den 26 september förra året. Det var då han fick åka till vårdcentralen i Boxholm med blödande och värkande fot efter att ha fastnat i ett cykelhjul.

Marcus skickades hem med ett bandage och en klapp på kinden. Efter tre smärtsamma dagar kunde man på akuten i Motala konstatera benbrott och sprickor.

Nu har den ansvarige läkaren, Jan Levander, anmälts till socialstyrelsen av chefläkaren i Motala.

Än i dag lider Marcus Grankvist av sviterna efter olyckan. Han haltar lite och ena foten vill inte riktigt hinna med. Och han vill inte gärna prata om den där tisdagen när han skulle hoppa upp bak på kompisens cykel.

— Han fastnade med ena foten i hjulet och han blev så uppskrapad att hela fotknölen syntes, berättar mamma Marita Grankvist-Danielsson.

Röntgades inte

Det bar naturligtvis av till vårdcentralen i Boxholm där läkaren lade om foten med bandage. Marcus fick en klapp på kinden och skickades hem. Natten som följde blev fylld av gråt och förtvivlan.

— Jag begrep ju att det inte stod rätt till. Vi åkte till vårdcentralen dagen efter och mötte samma doktor. Han tittade på foten och konstaterade att det inte var något fel på den. Någon röntgen gjordes aldrig, trots att jag begärde det, minns Marita.

— Jag var orolig och ganska påstridig. Doktorn såg mig rätt i ögonen och tyckte att jag skulle "sluta att sjåpa mej".

Tre dagar efter olyckan stod Marita inte ut att se sin son lida mer. Det hela slutade på

— Det här är ingenting man pratar med tidningar om, kommenterar den anmälda läkaren, Jan Levander

akuten på lasarettet i Motala där men genast tog flera röntgenplåtar av foten.

Illa bemött

— Jag fick nästan panik när jag såg dem hänga upp plåtarna på väggen. Det syntes lång väg att benet var av och senare visade läkaren på ortopedan att det också fanns två stora sprickor i benet. Och jag som flera gånger handgripligt försökte få Marcus att råta på benet...

Det var i det här läget Marita bestämde sig för att anmäla den ansvarige läkaren i Boxholm, Jan Levander.

— Det kan vara så att många drar sig för att gå vidare när de råkat illa ut, men jag kommer aldrig att förlåta vare sig mig själv eller den här läkaren för det som hänt.

Marita Grankvist-Danielsson ringde till chefläkaren i Motala, Barbro Beck-Friis, som rekommenderade Marita att skriva ett brev. I det berättade hon om själva behandlingen och om hela situationen.

Än i dag lider Marcus av att läkaren på vårdcentralen i Boxholm inte upptäckte hans benbrott. Han haltar och får inte åka vare sig skidor eller skridskor om vintern slår till igen, berättar mamma Marita Grankvist-Danielsson

— Jag kände mig väldigt illa bemött och det tyckte jag skulle framgå. Jag har mött många läkare under Marcus uppväxt, men aldrig stött på en sådan attityd tidigare.

Socialstyrelsen

Maritas brev resulterade i att Barbro Beck-Friis nu anmält doktor Jan Levander till socialstyrelsen för att ha brustit i handläggandet av hela situationen.

— Med utgångspunkt från det mig tillsända brevet tycker jag att man bör se över både

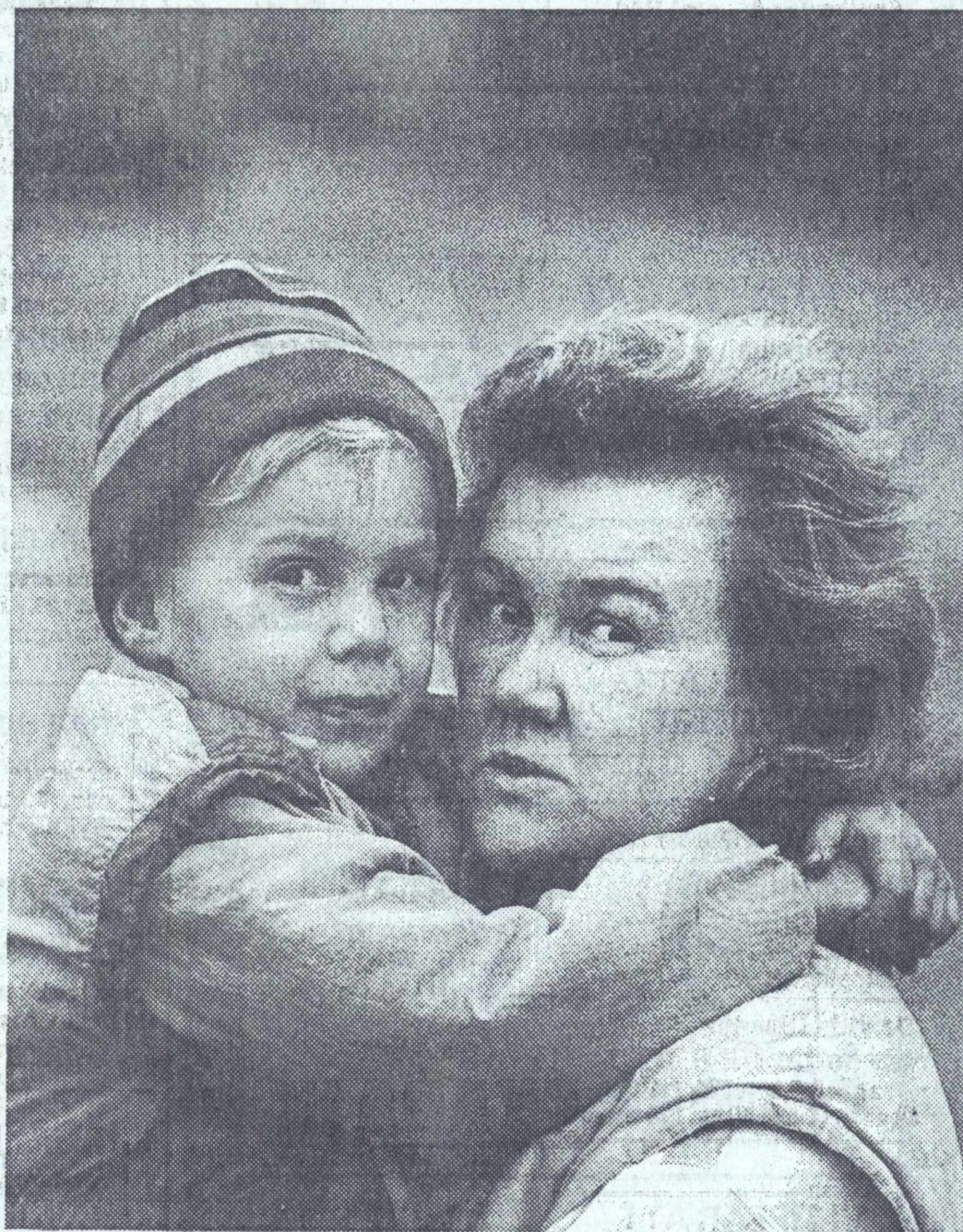

Foto: GÖRAN BILLESÖN

den rent etiska och rent medicinska delen i behandlingen, kommenterar Barbro Beck-Friis som också poängterar att den kombinationen inte är särskilt ovanlig.

Doktor Jan Levander själv har inget att säga om händelsen.

— Det är inget som man pratar med tidningar om, konstaterar han torrt.

Det är nu alltså upp till socialstyrelsen att bedöma om något fel har begåtts. Handläggningstiden är lång och det kan ta månader, kanske år, innan ärendet är avgjort.

Om en anmäld läkare inte frikänns, får denne antingen en erinran eller en varning. Det senare anses vara mycket allvarligt.

AGNETA HAGELIN

I nio fall av tio händer ingenting

BOXHOLM (ÖC)

Jan Levander, Boxholmsläkaren som anmälts till socialstyrelsen för att han inte observerade att en fem-årig pojke brutit benet, har tidigare anmälts till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd.

Den ena anmälan är lämnad utan åtgärd, medan det inte fattats något beslut i det andra fallet.

I april 1985 anmäldes Jan Levander av en privatperson som ansåg sig ha fått fel behandling efter en trafikskada. Ärendet avgjordes utan åtgärd. I maj 1988 anmäldes Jan Levander igen. Den här gången rörde det sig om en felaktigt ställd diagnos.

— Utredningen är gjord, men inget beslut är fattat och när det hela avgörs är svårt att säga, kommenterar Gulli Larsson på ansvarsnämnden.

Högsta instans

Ansvarsnämnden är högsta instans när det gäller anmälningar mot personal inom sjukvården. Det är hit man som patient eller anhörig vän-

der sig. Det är också hit JK, JO och socialstyrelsen vänder sig med sina fall.

— Det är bara ansvarsnämnden som kan utföra de disciplinära påföljderna, förklarar Gulli Larsson. Socialstyrelsen, dit bl a landets chefläkare har skyldighet att anmäla tex olyckshändelser på sjukhusen, måste alltså vända sig till oss för att åtgärda "fällande" beslut. Det kan röra sig om erinran, varning eller indragning av läkarlegitimationen.

Varje år får ansvarsnämnden in cirka 1 200 anmälningar. Omkring 10 procent leder till åtgärder. Indragning av legitimationen hör dock inte till vanligheterna.

Inga regler

Gulli Larsson förklarar att det inte finns någon generell regel för när en läkare mister sin legitimation.

— Men en person som har många anmälningar mot sig av sådan karaktär som grov försummelse, måste naturligtvis kontrolleras. Den kontrollen sköts av socialstyrelsen som i sin tur avgör om vi på ansvarsnämnden bör titta på det.

I själva ansvarsnämnden sitter representanter för sjukvårdens olika personalgrupper

samt jurister och lagmän. Nämndens ordförande är jurist.

Förtroendenämnd

För att avlasta bl a ansvarsnämnden finns numera lokala förtroendenämnder ute i landstinget. Dit ska patienterna vända sig när de känner sig missförstådda, inte förstår sig på läkarnas språk eller behöver någon form av hjälp för att komma vidare i vårdapparaten.

— Ofta handlar det om rena missförstånd, konstaterar Kerstin Jäger, sekreterare för förtroendenämnden i Östergötland. Många gånger räcker det med att jag fungerar som en förmedlande länk mellan sjukvårdspersonalen och patienterna. Jag hjälper till med brevväxling och kontakter. En och annan nöjer sig med att prata av sig.

Förtroendenämnden, som behandlar runt 200 ärenden om året, kan däremot inte knäppa några läkare på näsan.

— Vi har inga som helst disciplinära befogenheter och de gånger vi kommer i kontakt med allvarligare fall hänvisar vi dem vidare till antingen ansvarsnämnden direkt eller till berörd chefläkare.

AGNETA HAGELIN

Felbehandlade 5-åringen:

Läkaren bemöter kritiken

BOXHOLM (ÖC)

— Senareläggning av röntgen och gipsning har inte föranlett medicinsk komplikation skriver distriktsläkare Jan Levander i ett brev till Correspondenten. I brevet ger han sin version av händelseförloppet när femårige Marcus Grankvist blev behandlad för sitt skadade ben.

Behandlingen resulterade i att Jan Levander anmälades till socialstyrelsen av chefläkaren i Motala.

I onsdagens Correspondenten berättade Marita Grankvist-Danielsson om den behandling som hennes son Marcus fick efter att i september ha fastnat med foten i ett cykelhjul.

Foten blev kraftigt uppskräpad så att fotknölen syntes.

På vårdcentralen i Boxholm gav Jan Levander pojken ett bandage runt foten och skickade hem honom. På natten hade Marcus Grankvist mycket ont, och vid återbesök på vårdcentralen dagen därpå krävde modern att foten skulle röntgas.

Marcus, 5 år, bröt benet men fick ingen behandling

Läkaren anmälld till socialstyrelsen

Läkaren på vårdcentralen i Boxholm observerade aldrig femårige Marcus Grankvists brutna ben. Han skickades hem till Strålsnäs med bandage och en klapp på kinden.

Correspondenten berättade i onsdags om behandlingen av 5-årige Marcus Grankvist vid vårdcentralen i Boxholm

Jan Levander ville dock inte röntga foten, utan konstaterade att allt var som det skulle.

Tre dagar efter olyckan åkte mor och son till Motala lasarett, där en läkare efter röntgenundersökning konstaterade att foten var bruten.

Marita Grankvist-Danielsson skrev ett brev om händelsen till chefläkaren i Motala, Barbro Beck-Friis, som därefter anmälde Jan Levander till socialstyrelsen.

När Marita Grankvist-Danielsson framträdde i Correspondenten i onsdags gavs även Jan Levander möjlighet att uttala sig, men avböjde.

— Med hänsyn till patientsekretessen kunde jag inte uttala mig då, förklarar han.

Men på torsdagen fick Correspondenten ett brev, där Jan Levander vill ge sin syn på händelseförloppet.

— Nu är hela historien officiell i och med att tidningarna har publicerat den. Då vill jag gärna bemöta kritiken, säger Han.

”Gossen inkom således i sällskap med granne efter att ha fått foten i cykelhjul med åtföljande utbredd, starkt ömmande sårskada. Han fick sedvanlig behandling med salvförband, stödbandage och försågs med kryckkäppar.

Återkom på planerat besök en dag senare. Modern framförde då önskemål om röntgen. Eftersom gipsbehandling på sårskada är olämplig och gossen avlastade foten med käpparna dröjde jag med att röntga, men ville ta upp denna frågeställning till förnyad bedömning vid nästa återbesök.

Omläggningar sköts av distriktssköterskan utan kostnad för patienten. Vid besök tre dagar efter olycksfallet

Foto: GÖRAN BILLESÖN

— Nu när hela historien blivit officiell vill jag gärna bemöta kritiken, skriver Jan Levander i ett brev till Correspondenten

var jag dock frånvarande p g a kurs och min kollega var ej i tjänst, samt röntgen i Mjölby var stängd.

Föräldrarna åkte därför till Motala där röntgen visade benbrott utan felställning.

Senareläggning av röntgen och påföljande gipsning har i aktuellt fall ej föranlett medicinsk komplikation.

”

Pressetisk jämlikhet?

24/1 1990

Femåring sändes hem med brutet ben

Boxholmsläkare anmäls

BOXHOLM: OC
Femåring
Marcus

Correspondenten 10 januari

Den 10 januari publicerades i Correspondenten, såväl på första sidan som inne i tidningen, med braskande rubriker, en ytterligt tendensiös och känslösam artikel med rubriken: "Femåring sändes hem med brutet ben – Boxholmsläkare anmäls".

I artikeln figurerar vederbörande läkare med både namn och bild och man beskriver utförligt att han nu är anmäld till Socialstyrelsen och att hans handlande i detta ärende skall prövas och eventuellt beivras. Han själv ges tillfälle att yttra sig, men avböjer riktigt nog, med hänvisning till att sekretesslagen inte medger att han diskuterar ett enskilt fall i pressen.

När han senare läser artiklen och ser att de flesta detaljerna i fallet redan avslöjats, bemöter han dock kritiken kort och sakligt.

Avsikten med detta brev är inte att bedöma journalistens eventuella kompetens, utan i stället att ifrågasätta det riktiga i att publicera läkarens namn (och bild!) innan hans handlande är prövat och eventuell "dom" har fallit i ärendet.

Var finns pressetiken i detta?! Varje person anklagad för stöld, mord eller våldtäkt, kan räkna med att hans namn inte kommer i tidningarna förrän fällande dom avkunnats. Varför gäl-

ler inte denna regel för läkare? Nog kan väl en ansvarsprocess som denna gott jämföras med vilken annan domstolsprocess som helst.

Eller anses läkaren vara något slags högvilt inom den offentliga sektorn som fritt får jagas och sålunda undantagen från jämlikheten inför de pressetiska reglerna?

Läkarens arbete bygger till stor del på att han har patientens förtroende. Att sålunda bli uthängd i tidningen innan man är "dömd" för ett påstått fel, gagnar vare sig läkare, patienter eller sjukvården i stort. Detta skapar endast misstänksamhet.

Och misstänksamhet ger inget bra klimat att arbeta i, vare sig för läkare – eller för journalister.

För Östergötlands
Läkarförening
BERTIL WESTHOLM
pressombudsman,
tillika överläkare
vid Regionsjukhuset
i Linköping

Eftersom det här ärendet är anmält till Pressombudsmannen för bedömning avstår jag för tillfället från en kommentar och ber att få återkomma. Men läkarföreningens synpunkter på publiceringen sätter vi redan nu på pränt.

KJELL GÖTHE
chefredaktör
och ansvarig utgivare